

Yrkeshögskoleutbildning (Yh-utbildning) är en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teoretiska studier och stark arbetslivsanknytning. Utbildningarna erbjuds inom branscher där det finns en uttalad efterfrågan på kompetens.

Arbetslivsanknytning

En stor del av en Yh-utbildning genomförs i samarbete med de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen. Alla utbildningar innehåller därför arbetslivsanknutet lärande på olika sätt.

Det vanligaste är att utbildningen har LIA-perioder (Lärande i arbete) ute på en eller flera arbetsplatser. Utmärkande för LIA är att den studerande under handledning ska kunna tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa de kunskaper han eller hon fått under utbildningen i en verklig situation. Det innebär att de studerande får känna på sin kommande yrkesroll under utbildningens gång och varva teori och praktik. Arbetsgivaren får även möjlighet att lära känna en möjlig framtida medarbetare.

Representanter från arbetslivet fyller en viktig funktion i planeringen av en utbildning och ska ställa krav på innehållet. Arbetslivet medverkar även i utbildningen och är med och påverkar under resans gång. Det gör de bland annat genom att vara föreläsare, delta i skarpa projekt, ta emot studiebesök samt genom att erbjuda LIA-platser.

Nivå

Yrkeshögskoleutbildning är på eftergymnasial nivå.

Längd

Utbildningarna är från ett halvår långa och uppåt. De flesta är mellan ett och två år långa.

Poängsystem

Längden anges i Yh-poäng, där fem poäng motsvarar en veckas studier på heltid. 100 Yh-poäng motsvarar ett halvårs heltidsstudier, 200 Yh-poäng ett års heltidsstudier, 400 Yh-poäng två års heltidsstudier osv. Man kan inte per automatik tillgodoräkna sig poäng från en Yh-utbildning om man senare vill läsa på högskolan. Det är upp till varje högskola att besluta om.

Behörighetsprövning

Grundläggande behörighet för Yh-utbildning

Behörigheten till en Yh-utbildning skiljer sig från Ky-utbildning och högskoleutbildning. Grundläggande behörighet för Yh-utbildning har den som uppfyller något av följande:

- 1. Har slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan med lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng,**
- 2. Har slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng,** (Från och med den 1 januari 2013 ersätts punkt 1 och 2 med "avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning").
- 3. Har svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i punkt 1 eller 2 ovan,**
- 4. Är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till motsvarande utbildning eller**
- 5. Genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.**

Om en person har ett annat modersmål än svenska, danska, norska, isländska eller färöiska ska den ha de kunskaper i svenska som behövs.

För mer information om den grundläggande behörigheten, se yhmyndigheten.se.

Särskilda förkunskaper

På många utbildningar finns det krav på ytterligare förkunskaper utöver den grundläggande behörigheten. För att vara behörig till en sådan utbildning ska den

sökande ha de särskilda förkunskaper som utbildningsanordnaren anger. Det kan handla om:

- Kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande,
- Yrkeserfarenhet som kan vara av betydelse för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde utbildningen förbereder för och/eller
- Andra villkor som är av betydelse för utbildningen eller det yrkesområde den förbereder för.

Exakt vilka krav som ställs anges i utbildningsplanen för den aktuella utbildningen.

Fri prövning

En utbildningsanordnare kan även förklara en sökande behörig till en utbildning efter så kallad fri prövning. Då bedöms den sökande kunna tillgodogöra sig utbildningen och utöva det yrke som utbildningen förbereder för, trots att han eller hon inte uppfyller kraven för grundläggande behörighet och/eller särskilda förkunskaper.

Urval

Om det är fler behöriga sökande till en utbildning än det finns platser måste anordnaren göra ett urval bland de sökande. Urvalets syfte är att rangordna alla behöriga sökande, och de med bäst meriter antas sedan till utbildningen. De urvalsgrunder som kan användas är:

- Betyg
- Särskilt prov (muntligt, skriftligt eller praktiskt)
- Tidigare utbildning
- Arbetslivserfarenhet

Om det finns flera urvalsgrupper och den studerande har meriter för mer än en grupp kan den ingå i flera urvalsgrupper. Hur urvalet går till anges i utbildningsplanen för en utbildning.

Ansökan

Det är anordnarna som sköter antagningen till utbildningarna. Ansökningarna görs därför till respektive utbildningsanordnare. Utbildningarnas nära koppling till arbetslivet gör att de inte följer en vanlig terminsindelning. En utbildning kan starta när som helst under året, men vanligast är att de startar i augusti/september och därmed ofta har senaste datum för ansökan i april/maj.

Kontakta utbildningsanordnaren för att få tillgång till utbildningsplanen eller vid frågor om behörighet, urval och ansökan till en utbildning.

Examen

Yrkeshögskoleutbildningar som är minst ett år långa kan avslutas med en examen. Följande examina finns:

Yrkeshögskoleexamen

Kräver att utbildningen omfattar minst 200 Yh-poäng (ett års heltidsstudier).

Kvalificerad yrkeshögskoleexamen

Kräver att utbildningen omfattar minst 400 Yh-poäng (två års heltidsstudier), att minst 25 procent av utbildningstiden är Lärande i arbete (LIA) samt att ett examensarbete ingår i utbildningen.

Studiefinansiering

Utbildningarna berättigar till studiestöd från CSN. Det gäller även LIA-perioderna (Lärande i arbete) ute på en arbetsplats.

Studieavgifter

Yh-utbildningar är avgiftsfria, det vill säga skolorna tar inte ut några undervisningsavgifter. Däremot får den studerande själv betala för litteratur och annat studiematerial, precis som vid en högskoleutbildning.

Hitta utbildningar

Alla aktuella utbildningar finns på yrkeshogskolan.se. Myndigheten ger inte ut någon utbildningskatalog, då flexibiliteten i utbudet av utbildningar inte möjliggör detta.

Kort om Yh-utbildning

- Innehåll och inriktning på utbildningarna varierar beroende på arbetsmarknadens behov över tid
- Utbildningarna leder till en specifik yrkesroll vilket gör att de studerande ofta snabbt kan komma ut i arbetslivet
- Yh-utbildningar kan anordnas av t ex kommuner och landsting, högskolor och privata företag
- Varje utbildning måste ha tillstånd från Myndigheten för yrkeshögskolan, som även utövar tillsyn och granskar utbildningarnas kvalitet samt bedömer arbetsmarknadens behov av utbildning

Myndigheten för yrkeshögskolan
Swedish National Agency for
Higher Vocational Education
Box 145
721 05 Västerås
010-209 01 00
www.yhmyndigheten.se